

ประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วน
ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์*

SERVICE EFFECTIVENESS FOR ELDERLY IN ACCORDANCE WITH
BUDDHISM OF NAPA SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION AT MUANG, DISTRICT, PHETCHABUN PROVINCE

พระนิเวศน์ วิสุทโธ (สาลี), รัฐพล เย็นใจมา, ธวัชชัย สมอเนื้อ

Phra Niwes Visutto (Sali), Rattapon Yenjaiama, Thawatchai Samornuea

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: niwes2534@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุ 3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรม วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร 2,235 คน กลุ่มตัวอย่าง 340 คน วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือการวิจัยจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.69, S.D.=0.393) และสังคหวัตถุธรรม 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.46, S.D.=0.447) เกณฑ์วัดประสิทธิผลองค์การ 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.34, S.D.=0.797) 2. ความสัมพันธ์ระหว่างการให้บริการผู้สูงอายุกับประสิทธิผลตามหลักพุทธธรรม โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R =.405) มีนัยสำคัญ 0.01 ยอมรับสมมติฐาน และสังคหวัตถุธรรม 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก (R =.584) มีนัยสำคัญ 0.01 ยอมรับสมมติฐาน 3. แนวทางการให้บริการผู้สูงอายุ พบว่ามี 5 แนวทาง ดังนี้ 1. ด้านการผลิต อบรมให้ความรู้ทั้งหลักการให้บริการ

* Received September 28, 2023; Revised October 11, 2023; Accepted October 18, 2023

และหลักพุทธธรรมแก่ผู้สูงอายุ 2. ด้านประสิทธิภาพ ทำงานเชิงรุก 3. ด้านความพึงพอใจ
ค่านึงถึงความพึงพอใจผู้รับบริการเป็นหลัก 4. ด้านการปรับเปลี่ยน ทั้งคุณสมบัติและ
สวัสดิการ และ 5. ด้านการพัฒนา ความรู้การให้บริการผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การให้บริการ; ผู้สูงอายุ; หลักพุทธธรรม

Abstract

Objectives of this this research article were: 1. To study the level of effectiveness in providing services to the elderly according to Buddhist principles of the Na Pa Subdistrict Administrative Organization. 2. To study the relationship between Buddhist principles and the effectiveness of providing services to the elderly. 3. To study the problems. Obstacles and suggestions for providing services to the elderly according to Buddhist principles, conducted by the quantitative research method collected data from 340 samples, derived from 2,235 people. Method for determining sample size used Taro Yamane's formula for stratified sampling. Data collection method and research tool were questionnaires Data analysis used descriptive statistics.

The research results were found that 1. The level of effectiveness in providing services to the elderly in all 4 areas was at a high level ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.393) and Sanghawattudhamma 4 was by overall at a high level ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.447). Criteria measure of organizational effectiveness in 5 areas, by overall was at a high level ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.797) 2. The relationship between providing services to the elderly and effectiveness according to Buddha-dhamma principles, by overall, there was a moderate positive relationship ($R=.405$) with a statistically significance of 0.01.01. level her hypothesis was accepted. and Sanghawattudhamma 4 had a very high positive relationship ($R=.584$) with statistically significance of 0.01, level, accepting the hypothesis. 3. Guidelines for providing services to the elderly, it was found that there were 5 approaches as follows: 1. Production side, training to provide knowledge on both service principles and Buddhist

principles to the elderly. 2. Efficiency side, work proactively. 3. Satisfaction side. Considering the satisfaction of service recipients as the focus. 4. Modification aspect both qualifications and welfare and 5) development of knowledge in providing services to the elderly.

Keywords: Effectiveness; Service Provision; Elderly; Buddhist Principles

บทนำ

ตามการคาดการณ์ปี 2565 ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในประเทศไทยจะขยับสัดส่วนเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงให้เห็นว่า ประชากร 1 ใน 5 คือ ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลก (WHO) และสหประชาชาติกำหนด สังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป ถือเป็น “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559) ปัจจุบันผู้สูงอายุในประเทศไทยมีประมาณ 11.8 ล้านคน จากประชากรกว่า 66 ล้านคน หรือร้อยละ 17.9 ผลการเข้าสู่สังคมสูงวัยของประเทศไทยมาจากการเปลี่ยนผ่านทางประชากรทั้งอัตราการเกิด หรือภาวะเจริญพันธุ์ ลดลง ภาวะการเสียชีวิต ในกลุ่มเด็กและวัยแรงงานลดลงอันสืบเนื่องมาจากการพัฒนาในระบบสาธารณสุข โภชนาการ การศึกษา เศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางการแพทย์ ทำให้ประชากรมีอายุขัยเฉลี่ยมากขึ้น การสูงวัยของประชากรที่เพิ่มขึ้นสวนทางกับอัตราการเกิดที่ลดลงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หลายประเทศได้เตรียมพร้อมและดำเนินมาตรการต่าง ๆ รองรับกับสถานการณ์ สำหรับประเทศไทย รัฐบาลประกาศให้ “สังคมผู้สูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ” (กรมกิจการผู้สูงอายุกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2560) มีแผนปฏิบัติการผู้สูงอายุแห่งชาติครอบคลุมทั้งกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ (25-59 ปี) เน้นเตรียมการสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ การให้ความสำคัญกับการออม การปรับสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสภาพผู้สูงอายุ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติไม่มองผู้สูงอายุเป็นภาระ ส่วนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (โกวิทย์ พวงงาม, 2548) ในการยื่นคำขอรับลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจะต้องแสดงความประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ 1) รับเงินสดด้วยตนเอง หรือรับเงินสดโดยบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิ และ 2) โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิ หรือโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิ 3/7

วิธีการ 1. ผู้ที่มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไปยื่นคำขอตามแบบพร้อมเอกสารหลักฐานต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ณ สถานที่ และภายในระยะเวลาที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการได้ 2. กรณีผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณที่ผ่านมาให้ถือว่าเป็นผู้ได้ลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบนี้แล้ว และ 3. กรณีผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพย้ายที่อยู่ และยังคงประสงค์จะรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องไปแจ้งต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ที่ตนย้ายไป องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสมรรถนะและสร้างความทันสมัยในการจัดบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะให้กับประชาชน

การให้บริการผู้สูงอายุ ปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านปัญหาสุขภาพจิตที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ เช่น ความวิตกกังวล โรคซึมเศร้า ปัญหาอนไม่หลับ ภาวะสมองเสื่อม เป็นต้น ทำให้ผู้สูงวัยต้องเริ่มแสวงหาความสุขทั้งทางกายและทางใจ วิธีการแก้ไขปัญหาประการที่หนึ่งคือ สุขภาพทางกาย และประการที่สองคือ สุขภาพทางใจ ดังนั้นจึงควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้สูงอายุ ดังที่ พระธรรมปิฎก ได้ให้ความหมายไว้ว่า สุขเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาและปรารถนาที่จะได้รับ สุขที่เกิดจากตนหรือสุขที่เกิดจากการรู้เท่าทันความจริงของสิ่งทั้งหลายเป็นสุขด้านจิตใจ สุขอีกแบบหนึ่งเป็นสุขด้านสังคม เกิดจากการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้าง การมีอาชีพเป็นหลักเป็นฐาน การมีฐานะตำแหน่งเป็นที่ยอมรับในสังคม การมีมิตรสหายบริวาร และมีชีวิตครอบครัวที่ดี (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2547) จากปัญหาของประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมเรื่องนี้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่วิจัยคือ ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยว่า มีปัญหาการให้บริการผู้สูงอายุ ได้แก่ การให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องให้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ทาน) ปัญหาคือ เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจงานด้านการบริการไม่ดีพอจึงส่งผลกับผู้สูงอายุที่มาใช้บริการด้วยความไม่เข้าใจกัน เช่น ผู้สูงอายุได้รับการบริการที่ไม่สะดวก รวดเร็ว ทำให้บางรายเบี้ยยังชีพตกหล่น จ่ายเงินไม่ตรงเวลา เป็นต้น บริการดูแลเรื่องสวัสดิการของผู้สูงอายุ (ปิยวาจา) ปัญหาคือ ผู้สูงอายุต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์คนชราประเภทไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับ

ผู้สูงอายุ เป็นต้น ให้บริการผู้สูงอายุด้านสุขอนามัย (อรรถจริยา) ปัญหาคือ การดูแลผู้สูงอายุ ควรมีการดำเนินการดูแลอย่างต่อเนื่อง ควรมีการเสริมสร้างการออกกำลังกาย และ ให้บริการผู้สูงอายุโดยการแนะนำการเก็บออมรายได้ (สมานัตตดา) ปัญหาคือ ให้บริการผู้สูงอายุโดยการแนะนำการเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามจำเป็น และควรพัฒนาศักยภาพของประชาชนผู้สูงอายุให้ทุกคนมีความเสมอภาค เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการให้บริการ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอต่อการให้บริการผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ศึกษาความสัมพันธ์ และศึกษาประสิทธิผลหรือประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่รับบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2,235 คน คำนวณเลือกเหลือ จำนวน 340 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 8 รูปหรือคน คัดเลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บข้อมูลโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสัจจกัณฑ์ธรรม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า 4 ด้าน

วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ

วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์แบบอรรถาธิบายและพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) เพื่อหาความเหมือนและความต่างของข้อมูล จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอผลการศึกษารูปแบบพรรณนาและบรรยาย (Descriptive and Inductive Analysis)

วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกณฑ์วัดประสิทธิผลองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยน และด้านการพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$ S.D. = 0.797) และการให้บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ด้านสุขอนามัยผู้สูงอายุ และด้านการอมผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$ S.D. = 0.393)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักสัจจกัณฑ์ 4 และ ประสิทธิภาพการให้บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า พบว่า หลักการให้บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยน และด้านการพัฒนา ในภาพรวม มี

ความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R = .405^{**}$) และหลักพุทธธรรม สังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน (การให้) ปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ) อตถจริยา (ประพฤติเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น) และสมานัตตตา (การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ) ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R = .584^{**}$)

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องให้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ทาน) ประสิทธิผลในการให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องให้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ทาน) การให้บริการผู้สูงอายุ บุคลากรต้องเข้าใจงานด้านการบริการเป็นอย่างดี เพื่อให้การให้บริการผู้สูงอายุได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าให้บริการผู้สูงอายุโดยการแจกจ่ายสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น ให้บริการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานบางส่วนของผู้สูงอายุ และให้บริการแก่ผู้สูงอายุโดยเสมอภาค และสม่ำเสมอ การบริการดูแลเรื่องสวัสดิการของผู้สูงอายุ (ปิยวาจา) เรื่องสวัสดิการผู้สูงอายุ ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน การให้บริการผู้สูงอายุด้านสุขอนามัย (อตถจริยา) เมื่อมีกระบวนการพัฒนาเครือข่ายทางสังคมด้านสุขอนามัย ได้มีการดำเนินการดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการผู้สูงอายุโดยการแนะนำการเก็บออมรายได้ (สมานัตตตา) ให้บริการผู้สูงอายุโดยการแนะนำการเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามจำเป็น ควรพัฒนาศักยภาพของประชาชนผู้สูงอายุให้ทุกคนมีความเสมอภาคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือในการเข้าถึงการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1. ด้านการให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องให้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ทาน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวรรณ ชั่วเกษม (2560) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในระดับมากทุกด้าน 2. ด้านการให้บริการผู้สูงอายุใน

เรื่องสวัสดิการผู้สูงอายุ (ปิยวาจา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และให้คำแนะนำชัดเจน เกิดความเข้าใจในการรับบริการด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอำพล สมปนฺนพล (มูระคา) (2564) ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการงาน สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า 1) คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามหลักสังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ ตามหลักคุณภาพการให้บริการงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) หลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แนวทางการพัฒนาทาง เทศบาลควรมีกระบวนการให้บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 3 กระบวนการ คือ 1) ศึกษา 2) อบรม 3) พัฒนา 3. ด้านการให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องสุขอนามัยผู้สูงอายุ (อรรถจริยา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า ให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับการเป็นเจ้าหน้าที่ มีความ เต็มใจที่จะให้บริการผู้สูงอายุอย่างสุดความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพิบูลสิน ญาณวฑฒโน (เฉลิมรัตน์) (2561) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม ในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า ผู้สูงอายุหมายถึงผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุจะนำไป ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ได้รับประโยชน์สุข ตั้งแต่ขั้นต้นในการลงมือปฏิบัติ เป็นหลักธรรมคำสอนที่ประยุกต์ให้เหมาะสม 4. ด้านการให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องการออม ผู้สูงอายุ (สมานัตตดา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหาร ส่วนตำบลนาป่าสามารถแก้ไขข้อข้องใจสิทธิการรับเบี้ยยังชีพ ให้บริการแก่ผู้สูงอายุทุกคน อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ให้บริการด้วยความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยดี ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของเจริญ นุชนิยม (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยวิธีพุทธ บูรณาการ พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยวิธีพุทธบูรณาการ ได้นำหลักสังคหะ วัตถุ 4 เป็นหลักธรรมตรง และนำหลักธรรมมาเสริมให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการให้บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า และสังคหวัตถุธรรม 4 กับประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล นาป่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1. การผลิต (Production) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระไทยรัฐ ฝันอากาศ และรัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์ (2562) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการให้บริการตามหลัก

พุทธธรรมสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะขบ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตะขบ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ให้บริการตามหลักพุทธธรรมสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เป็นดังนี้ ด้านทาน ด้านสมานัตตตา ด้านปิยวาจา และด้านอถถจริยา ตามลำดับ 2. ประสิทธิภาพ (Efficiency) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าให้บริการผู้สูงอายุ โดยการแจกจ่ายสิ่งของเครื่องใช้จำเป็น โดยใช้ถ้อยคำสุภาพ อ่อนหวานและอ่อนโยน โดยเสมอภาค และสม่าเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุพพิธานจันโทภาส (ณัฐวัฒน์ วงศ์คำ) (2558) ศึกษาเรื่อง ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามแนวพระพุทธศาสนาในเขตตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวพระพุทธศาสนานั้น คือ การพัฒนาชีวิตให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรมอยู่ในตัววิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงามนั้น เราเรียกกันว่า มรรค เป็นของคู่กันกับหลักการอีกอย่างหนึ่งคือ ไตรสิกขา 3. ความพึงพอใจ (Satisfaction) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจในการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าจากการบริการโดยการตรวจสุขภาพ ในการให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพ จากการเกื้อกูลอุปกรณ์ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ และมีการให้บริการเรื่องสุขอนามัยอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอและทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตา ตั้งวินิต (2558) ศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการแพทย์แบบองค์รวม ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่า หลักพุทธธรรมกับการแพทย์แบบองค์รวมมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นรูปธรรม การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุให้สมบูรณ์ทั้ง 4 มิตินั้น สามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้กล่าวคือ มิติทางกายต้องมีความเข้าใจหลักอริยสัจ 4 หลักไตรลักษณ์ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนผู้สูงอายุด้านจิตวิญญาณ และต้องรักษาศีลมิให้ต่างพร้อย มิติทางใจและปัญญาต้องเติมเต็มให้สมบูรณ์ให้ได้มากที่สุดด้วยหลักโพธิปักขิยธรรม 37 ส่วนมิติทางสังคมต้องเอื้อหนุนสภาวะแวดล้อมด้วยหลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 4. การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าได้มีการปรับเปลี่ยนการให้บริการผู้สูงอายุที่ขาดแคลนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และมีการปรับเปลี่ยนการให้บริการเรื่องการออมรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรกมล ชูบุญพงษ์ (2555) ศึกษาเรื่อง การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการให้บริการอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านทาน ด้านสมานัตตตา

ด้านปิยวาจา และด้านอัตถจริยา 5. การพัฒนา (Development) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าได้มีการพัฒนาการให้บริการผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง มีพัฒนาการให้บริการผู้สูงอายุด้านการให้คำแนะนำ มีการพัฒนาด้านการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีรายได้ และมีการพัฒนาการให้บริการเรื่องการออมรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอธิการสมหมาย มหาปุณฺโณ (รินทรชัย) (2559) ศึกษาเรื่องการใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนสุขสวัสดิ์ จังหวัดลำปาง พบว่า การใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนสุขสวัสดิ์จังหวัดลำปาง คือ ด้านกายภาพ ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านโรคประจำตัว เมื่อเกิดปัญหาทางด้านร่างกาย จะใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 มาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด้านจิตภาวนา ส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตที่ดี ทางด้านจิตใจ หลักเบญจศีล เบญจธรรม หลักพรหมวิหาร 4 มาปฏิบัติด้านสังคมการอยู่ร่วมกัน มาใช้ป็นสิ่งชี้้นำในการดำเนินชีวิต

จากข้างต้น ประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า ในงานวิจัยครั้งนี้ การให้บริการผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งหมายถึง ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ครองใจคน ทำให้คนรักอยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน หลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วยหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1. ทาน (การให้) 2. ปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ) 3. อัตถจริยา (ประพฤติเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น) และ 4. สมานัตตตา (การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ) ในการให้บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า ได้แก่ การให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องให้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องสวัสดิการผู้สูงอายุ การให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องให้สุขอนามัยผู้สูงอายุ การให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องให้คำแนะนำการออมรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 5 ประการ ประกอบด้วย 1. การผลิต 2. ประสิทธิภาพ 3. ความพึงพอใจ 4. การปรับเปลี่ยน และ 5. การพัฒนา มาใช้เป็นรายละเอียดสำหรับการวิจัยครั้งนี้

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ประสิทธิผลการให้บริการผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ได้ DHES MODEL เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ ที่ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาผู้สูงอายุใน 4 ประเด็น ซึ่งมีความสัมพันธ์ ดังนี้

1. D: Development ผู้สูงอายุกับการพัฒนา (Older Persons and Development)
2. H: Health สุขวัยอย่างสุขภาพดี และมีสุขภาวะ (Advancing Health and Well-Being into Old Age)
3. E: Environment การสร้างความมั่นใจว่าจะมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนและเหมาะสม (Ensuring Enabling and Supportive Environment)
4. S: Service การยกระดับขีดความสามารถ สู่การบริหารจัดการภาครัฐ (Government E-Service)

ซึ่งเป็นพันธกรณีที่ประเทศภาคีองค์การสหประชาชาติจะต้องร่วมยึดถือเป็นเป้าหมายการดำเนินงานผู้สูงอายุและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกัน

ด้านที่ 1 ผู้สูงอายุกับการพัฒนา

1. การสร้างหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ
2. การส่งเสริมและขยายโอกาสในการทำงานของผู้สูงอายุ
3. การสร้างและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว
4. การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและปลอดภัยในที่สาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ
5. การเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

ด้านที่ 2 สุขวัยอย่างสุขภาพดี และมีสุขภาวะ

1. การสร้างระบบคุ้มครองและสวัสดิการผู้สูงอายุดำเนินการสร้างระบบคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ์ ให้ครอบคลุมผู้สูงอายุทุกประเภท
2. ส่งเสริมการมีงานทำและมีรายได้ของผู้สูงอายุส่งเสริมการมีงานทำสำหรับผู้สูงอายุ
3. ระบบสุขภาพเพื่อรองรับสังคมสูงอายุเชื่อมโยงระบบการดูแลผู้สูงอายุ

ด้านที่ 3 การสร้างความมั่นใจว่าจะมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนและเหมาะสม

1. ปรับสภาพแวดล้อมชุมชนและบ้านให้ปลอดภัยกับผู้สูงอายุมีการปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชน และโครงสร้างพื้นฐานเดิม ให้เหมาะสม
2. ธนาคารเวลา สำหรับการดูแลผู้สูงอายุ
3. การสร้างความรอบรู้ให้คนรุ่นใหม่เตรียมความพร้อมในทุกมิติ

ด้านที่ 4 การยกระดับขีดความสามารถ สู่การบริหารจัดการภาครัฐ

การยกระดับขีดความสามารถ สู่การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ยกระดับความร่วมมือ เสริมสร้างพลังสังคมสูงอายุ ได้แก่ บูรณาการการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ การปรับเปลี่ยนกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการทำงานด้านผู้สูงอายุ ปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

พลิกโฉมนวัตกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมสูงอายุมีการส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ไปขับเคลื่อนขยายผลในพื้นที่มีการ

ส่งเสริมให้ภาคเอกชน เครือข่ายภาคี ผู้ประกอบการ สร้างและผลิตนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุ ในเชิงพาณิชย์ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าถึงนวัตกรรมได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ และหน่วยงาน บริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ควรเห็นความสำคัญของหลักพุทธธรรม และ ปัญหาด้าน ร่างกาย ผู้สูงอายุต้องช่วยเหลือตนเอง อย่าให้ลูกหลานช่วยเพื่อสร้างความมั่นใจ นอกจากนี้ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้จริง ๆ หมั่นออกกำลังกาย เลือกออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์พักผ่อนให้เพียงพอ ปฏิบัติตามคำสั่งแพทย์ และไปพบ แพทย์ตามนัด

2. ปัญหาด้านจิตใจ อารมณ์ รักษาศีล ปล่อยวาง พยายามระงับสติอารมณ์ให้สงบ สติอยู่กับตัวเองตลอดเวลา ควบคุมกาย วาจา ใจ นึกเสมอว่าความตายเป็นเรื่องธรรมดาที่ ทุกคนหนีไม่พ้น

3. ปัญหาด้านสังคมและครอบครัว ผู้สูงอายุต้องมองโลกในแง่ดีให้อภัยในความ ผิดพลาดของผู้อื่น ปล่อยวางลดความขัดแย้งกับบุคคลรอบข้าง ช่วยงานสาธารณะเท่าที่ ตนเองพอจะช่วยเหลือได้ บุคคลในครอบครัวต้องระมัดระวังคำพูดหรือการกระทำที่ แสดงออกต่อผู้สูงอายุ เน้นความสำคัญของผู้สูงอายุอันดับแรก อำนวยความสะดวกแก่ท่าน เมื่อท่านจะไปทำบุญ ไปวัด ดูแลเรื่องอาหาร การออกกำลังกาย ดูแลเรื่องที่พัก บางโอกาส พาผู้สูงอายุไปพบปะสังสรรค์กับญาติหรือเพื่อนสนิท ดูแลช่วยเหลือยามเจ็บป่วย

4. ปัญหาด้านเศรษฐกิจและรายได้ ดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง ใช้จ่ายทรัพย์เท่าที่ จำเป็น ทำตนให้เป็นคนเรียบง่าย พยายามพึ่งพาตนเองให้มากโดยพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรฝึกอบรม และพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่น และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการทำงาน เพิ่มการใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ เพื่อประโยชน์ของชุมชนอย่างแท้จริง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า ควรติดตามดูแล และคอยเป็นที่ปรึกษาให้ความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อให้คนในชุมชนเกิดองค์ความรู้และ สามารถพึ่งตนเองได้

3. องค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และฝึกอบรมบุคลากรด้านแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาต่อยอดและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและให้ชุมชนเห็นความสำคัญต่อการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

2. ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีอายุยืนในองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าหรือตำบลข้างเคียง เพื่อศึกษาองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีอายุยืนในองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าหรือตำบลข้างเคียง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกับหลักพุทธธรรม เพื่อความมีสุขภาพดีและมีอายุยืนของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าหรือตำบลข้างเคียง และสังคมไทย

3. ศึกษาความพึงพอใจในการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่ากับตำบลข้างเคียงในการดำเนินชีวิตด้วยหลักไตรสิกขาของผู้ที่มีอายุยืนที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เพื่อศึกษาองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตและดูแลสุขภาพด้วยหลักพุทธธรรมของผู้มีอายุยืนในสมัยพุทธกาล และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในยุคปัจจุบัน เพื่อความมีสุขภาพดีและมีอายุยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). *ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี ประจำปี พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.

โกวิท พวงงาม. (2548). *มาตรฐานการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย.

- เจริญ นุชนิยม. (2560). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยวิธีพุทธบูรณาการ* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิดา ตั้งวินิต. (2558). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการแพทย์แบบองค์รวมในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรกมล ชูบุญพงษ์. (2555). *การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศาเลาชนและครอบครัวกลาง* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสุพพิธานจันโทภาส (ณัฐวัฒน์ วงศ์คำ). (2558). *ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามแนวพระพุทธศาสนาในเขตตำบลยกกระบัตร อำเภอสางเาจังหวัดตาก* (สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไทยรัฐ ฝั้นอากาศ และรัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์. (2562). *การศึกษาการให้บริการตามหลักพุทธธรรมสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะขบ อำเภอบึงทองชัยจังหวัดนครราชสีมา* (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2547). *สัมมาสมาธิและสมาธิแบบพุทธ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.
- พระพิบูลสิน ญาณวฑฒโน (เฉลิมรัตน์). (2561). *การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตตำบลในเมือง อำเภอมือง จังหวัดนครพนม* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอำพล สมปนพโล (มูระคา). (2564). *คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระอธิการสมหมาย มหาปุณฺโณ (รินทรชัย). (2559). การใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนสุขสวัสดิ์ จังหวัดลำปาง (สารนิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2559). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2558. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สิริวรรณ ชั่วเกษม. (2560). การศึกษาการจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.